

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ”
(для магістрів)**

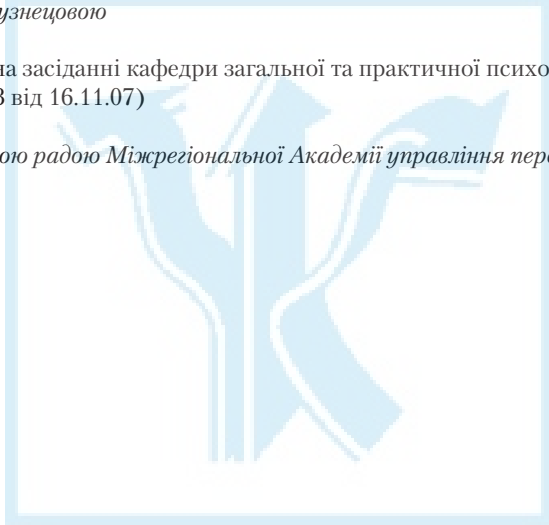
МАУП

Київ 2008

Підготовлено професором кафедри загальної та практичної психології
МАУП *Т. В. Кузнецовою*

Затверджено на засіданні кафедри загальної та практичної психології
(протокол № 3 від 16.11.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Кузнецова Т. В. Методичні матеріали щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Психологія вищої школи” (для магістрів). – К.: МАУП, 2008. – 20 с.

Методичні матеріали містять пояснювальну записку, тематичний план дисципліни “Психологія вищої школи”, завдання для самостійної роботи за змістовими модулями, програмний матеріал до кожної теми, мету заняття, методичні вказівки щодо виконання завдань, словникову роботу з основними поняттями, питання та завдання для самоконтролю, творчі завдання та проблемні ситуації, теми рефератів, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2008

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Методичні матеріали містять завдання для самостійної роботи студентів з курсу “Психологія вищої школи”, складені відповідно до програми вивчення дисципліни, які передбачають підготовку відповідей на контрольні питання та завдання, а також розв’язання проблемних ситуацій і творчих завдань.

Мета самостійної роботи полягає в закріпленні теоретичних знань студентів у межах програмного змісту дисципліни, розвиток у них вміння застосовувати ці знання на практиці. Питання для самоконтролю передбачають активізацію у студентів знань тем курсу, вміння надавати психологічну допомогу окремим студентам, групам та педагогічним колективам. Творчі завдання спрямовані на розвиток вміння застосовувати набуті теоретичні знання для аналізу різноманітних теоретичних і конкретних проблем психології вищої школи.

У результаті засвоєння навчальної дисципліни “Психологія вищої школи” студент повинен:

знати:

- предмет і завдання психології вищої школи;
- місце психології вищої школи в системі наукового знання;
- сучасні концепції вищої освіти та психологічні аспекти державних стандартів вищої освіти;
- психологічну характеристику змісту і методів навчання;
- психологічні особливості виховного процесу у вищій школі;
- психологічні умови успішного керівництва навчально-виховним процесом у вищому навчальному закладі;
- психологічні характеристики навчальної діяльності студентів вищої школи;
- психологічні вимоги до особистості студента вищої школи;
- психологічні характеристики праці викладача вищої школи;
- психологічні вимоги до викладача вищої школи;
- специфіку діяльності психологічної служби у вищій школі;
- основні напрями діяльності психологічної служби у вищій школі.

уміти:

- надавати психологічну допомогу з питань профвідбору у ВНЗ;
- здійснювати психологічний аналіз діяльності студентів;
- досліджувати мотивацію навчальної діяльності студентів;
- діагностувати психологічний мікроклімат у студентських групах;
- проводити психологічну консультацію;

- здійснювати психокорекцію;
- надавати психологічну допомогу студентам у вирішенні проблем самовизначення, соціально-психологічної адаптації, збереження психологічного здоров'я, формування "Я-концепції", оптимізації соціометричного статусу;
- надавати психологічну допомогу з підвищення психологічної компетентності всіх учасників навчально-виховного процесу, з попередження конфліктних ситуацій і розв'язання конфліктів.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
"ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ"

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
	Змістовий модуль I. Загальні питання психології вищої школи
1	Предмет і завдання психології вищої школи
2	Психологічна характеристика змісту і методів навчання
3	Психологічні особливості виховного процесу у вищій школі
4	Психологічні умови успішного керівництва навчально-виховним процесом у вищих навчальних закладах
	Змістовий модуль II. Психологія діяльності студентів
5	Психологічний аналіз діяльності студента
6	Психологічні особливості студентської групи
7	Психологічні особливості професійного самовизначення студентів у вищих навчальних закладах
	Змістовий модуль III. Психологічні основи діяльності викладача вищої школи
8	Психологічна характеристика праці викладача вищого навчального закладу
9	Психологічні вимоги до особистості викладача вищої школи
10	Культура педагогічного спілкування у вищій школі
	Змістовий модуль IV. Діяльність психологічної служби в системі вищої освіти
11	Специфіка діяльності психологічної служби у вищій школі
12	Основні напрями діяльності психологічної служби у вищому навчальному закладі
Разом годин: 54	

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль I. Загальні питання психології вищої школи

Тема 1. Предмет і завдання психології вищої школи

Предмет, об'єкт і завдання психології вищої школи. Сучасні концепції вищої освіти. Зв'язок психології вищої школи з іншими галузями психології. Психологічний аспект державних стандартів вищої освіти. Призначення та основні принципи ліцензування, атестації та акредитації вищих навчальних закладів. Державна та недержавна вища освіта. Структура стандарту вищої освіти. Методи психологічного дослідження вищої школи.

Мета: дати уявлення про предмет і завдання психології вищої школи, сучасні концепції освіти, структуру та психологічний аспект державних стандартів вищої освіти.

Методичні вказівки: при виконанні завдань необхідно звернути увагу на сучасні концепції вищої освіти, зміст, структуру та психологічні аспекти державних стандартів вищої освіти.

Словникова робота: концепції освіти, державні стандарти освіти, ліцензування, атестація, акредитація навчальних закладів, освітньо-кваліфікаційні рівні.

Питання та завдання для самоконтролю

1. Об'єкт, предмет і завдання психології вищої школи.
2. Поняття про державні стандарти вищої школи, їх зміст, структуру і психологічне обґрунтування.
3. Психологічний аналіз специфіки державної та недержавної вищої освіти. Сучасні концепції вищої освіти.
4. Основні принципи ліцензування, атестації та акредитації вищих навчальних закладів.

Творчі завдання та проблемні ситуації

1. Поділити студентів на групи. Запропонувати здійснити кожній групі аналіз однієї із сучасних концепцій вищої освіти і довести її переваги або недоліки.
2. Проаналізувати особливості становлення вищої освіти в Україні.

Теми рефератів

1. Сучасні концепції вищої освіти та їх психологічний аналіз.

2. Призначення та основні принципи ліцензування, атестації та акредитації вищих навчальних закладів.
3. Історія становлення вищої освіти в Україні.

Література: основна [1–7];
додаткова [2; 4; 5; 7]

Тема 2. Психологічна характеристика змісту і методів навчання

Специфіка навчання у вищій школі. Фахова орієнтація навчання у вищій школі та його психологічні особливості. Принципи формування змісту освіти. Психологічний аналіз освітньо-професійних програм і кваліфікаційних характеристик бакалавра, спеціаліста та магістра. Психологічна сутність розвиваючого навчання у вищій школі. Проблемне навчання та психологічне обґрунтування його ефективного застосування у вищих навчальних закладах. Пошуково-дослідний характер навчальної діяльності студентів. Методи навчання у вищій школі. Психологічні особливості ефективного використання методів навчання. Сучасна вузівська лекція як метод навчання та її психологічний аналіз. Психологічні особливості проведення семінарських та практичних занять у вищому навчальному закладі. Психологічні особливості використання технічних засобів навчання. Використання засобів обчислювальної техніки у навчальному процесі.

Мета: сформувати уявлення про психологічний вимір змісту і методів навчання у вищій школі.

Методичні вказівки: при виконанні завдань необхідно звернути увагу на фахову орієнтацію навчання у вищій школі та його психологічні особливості.

Словникова робота: фахова орієнтація навчання, принципи формування змісту освіти, освітньо-професійні програми, кваліфікаційні характеристики бакалавра, спеціаліста, магістра, розвиваюче навчання, проблемне навчання, пошуково-дослідний характер навчальної діяльності, методи навчання.

Питання та завдання для самоконтролю

1. Специфіка навчання у вищій школі.
2. Фахова орієнтація навчання у вищій школі.
3. Принципи формування змісту освіти.
4. Психологічний аналіз змісту освітньо-професійних програм.
5. Психологічний аналіз кваліфікаційних характеристик бакалавра, спеціаліста, магістра.

6. Психологічна сутність розвиваючого навчання.
7. Психологічна сутність проблемного навчання.
8. Методи навчання у вищій школі.

Творчі завдання та проблемні ситуації

1. Поділити студентів на групи. Роздати кваліфікаційні характеристики бакалавра, спеціаліста, магістра. Запропонувати здійснити їх психологічний аналіз.
2. Запропонувати для обговорення проблему перебудовувального культурного шоку в Україні з метою визначення основних напрямів її розв'язання. Здійснити психологічний аналіз специфіки проблемного навчання.

Теми рефератів

1. Проблемне навчання та психологічне обґрунтування його ефективного застосування у вищій школі.
2. Пошуково-дослідний характер навчальної діяльності студентів.
3. Методи і засоби навчання у вищій школі.

Література: основна [2–7];
додаткова [1–8]

Тема 3. Психологічні особливості виховного процесу у вищій школі

Виховання як формування цілісної особистості студента. Психологічні закономірності і механізми формування особистості студента. Проблеми потреб і мотивів особистості студента та їх формування у виховному процесі. Психологічні проблеми виховання особистості студента на основі національно-культурних і загальнолюдських цінностей. Вплив спілкування і різних видів діяльності студентів на формування їх моральної самосвідомості.

Мета: дати студентам уявлення про психологічні особливості виховного процесу у вищій школі, психологічні механізми і закономірності формування цілісної особистості студента.

Методичні вказівки: при виконанні завдань необхідно звернути увагу на роль виховання у формуванні цілісної особистості студента, вплив спілкування і різних видів діяльності студентів на формування їх моральної самосвідомості.

Словникова робота: особистість, виховання, види виховання, психологічні механізми формування особистості, національно-культурні цінності, загальнолюдські цінності, моральна самосвідомість.

Питання та завдання для самоконтролю

1. Що таке виховання?
2. Які види виховання ви знаєте?
3. Психологічні закономірності й механізми формування особистості.
4. Виховання потреб і мотивів.
5. Моральна самосвідомість.
6. Вплив спілкування на формування моральної самосвідомості.

Творчі завдання та проблемні ситуації

1. Провести дискусію на тему: “Національно-культурні особливості родинного виховання в Україні”.
2. Розділити студентів на групи. Запропонувати здійснити аналіз особливостей родинного, церковного і освітнього виховання.

Теми рефератів

1. Психологічні закономірності процесу формування особистості студента.
2. Проблеми потреб і мотивів особистості студента та їх формування у виховному процесі.
3. Вплив спілкування і різних видів діяльності студентів на формування їх моральної самосвідомості.

Література: основна [2–7];
додаткова [1–8]

Тема 4. Психологічні умови успішного керівництва навчально-виховним процесом у вищих навчальних закладах

Особистісно-діяльнісний підхід як методологічна основа управління вищою освітою. Основні цілі педагогічного менеджменту у вищому навчальному закладі. Принципи управління освітнім процесом у вищій школі. Психологічний аналіз шляхів і перспектив удосконалення методів управління вищим навчальним закладом.

Управління якістю вищої освіти на основі нових інформаційних технологій. Психологічне обґрунтування вибору параметрів для діагностики якості навченості студентів. Основні шляхи запобігання формалізму в оцінюванні навчальних досягнень студентів та ефективної діяльності викладача.

Мета: дати уявлення про психологічні умови ефективного управління навчально-виховним процесом у вищих навчальних закладах.

Методичні вказівки: вирішуючи завдання необхідно звернути увагу на особистісно-діяльнісний підхід як методологічну основу управління вищою школою.

Словникова робота: особистісно-діяльнісний підхід, педагогічний менеджмент, принципи управління освітнім процесом, методи управління вищим навчальним закладом, управління якістю вищої освіти.

Питання та завдання для самоконтролю

1. Сутність особистісно-діяльнісного підходу.
2. Цілі педагогічного менеджменту.
3. Принципи управління освітнім процесом.
4. Шляхи удосконалення методів управління вищим навчальним закладом.
5. Сучасне управління якістю вищої освіти.
6. Шляхи запобігання формалізму в оцінюванні роботи студентів і викладачів.

Творчі завдання та проблемні ситуації

1. Запропонувати студентам дискусію на тему “Роль особистості в управлінні вищою школою”.
2. Провести дискусію на тему “Принципи управління освітнім процесом у вищій школі, їх психологічна характеристика”.

Теми рефератів

1. Педагогічний менеджмент у вищому навчальному закладі: сутність, цілі, завдання.
2. Психологічний аналіз процесу управління якістю вищої освіти на основі інформаційних технологій.
3. Психологічний аналіз шляхів і перспектив удосконалення методів управління вищим навчальним закладом.

Література: основна [2–7];
додаткова [1–8]

Змістовий модуль II. Психологія діяльності студентів

Тема 5. Психологічний аналіз діяльності студента

Психологічні особливості основних видів діяльності студентів. Учіння як провідна діяльність студентів. Особливості мотивів навчальної діяльності студентів. Навчальна активність студентів. Зв'язок навчальної активності студентів з їх самооцінкою. Психологічні умови формування позитивних мотивів до учіння. Психологічні особливості впливу

суспільної діяльності на формування особистості студента. Мотивація суспільної діяльності студентів. Психологічні аспекти наукової діяльності студентів. Вплив наукової діяльності на формування особистості студента як професіонала. Мотиви участі студентів у науковій діяльності. Форми участі студентів у науково-дослідній роботі. Психологічні особливості культурно-естетичної та спортивної діяльності студентів. Поняття та сутність самостійної роботи студентів, її психологічне значення. Психологічний аналіз самостійної роботи в аудиторії. Навчальна та виробнича практика як види самостійної роботи студентів.

Мета: дати уявлення про психологічні особливості різних видів діяльності студентів, позитивні мотиви до учіння, наукової, культурно-естетичної, спортивної та суспільної діяльності.

Методичні вказівки: виконуючи завдання, необхідно звернути увагу на психологічні особливості різних видів діяльності студентів, мотиви до учіння та інших видів діяльності.

Словникова робота: учіння, мотиви навчання, навчальна активність, самооцінка, наукова діяльність, суспільна діяльність, культурно-естетична діяльність, самостійна робота студентів, навчальна та виробнича практика.

Питання та завдання для самоконтролю

1. Учіння як провідний вид діяльності студентів.
2. Особливості мотивів навчальної діяльності.
3. Навчальна активність студентів.
4. Умови формування позитивних мотивів до учіння.
5. Мотивація суспільної діяльності студентів.
6. Психологічні аспекти наукової діяльності студентів.
7. Мотивація культурно-естетичної та спортивної діяльності студентів.
8. Навчальна та виробнича практика.

Творчі завдання та проблемні ситуації

1. Провести дискусію на тему “Вплив наукової діяльності на формування особистості студента як професіонала”.
2. Організувати дискусію на тему “Вплив культурно-естетичної та суспільної діяльності студента на формування його особистісних та професійних якостей”.

Теми рефератів

1. Мотивація різних видів діяльності студентів.

2. Самостійна робота студентів.
3. Навчальна, виробнича та науково-педагогічна практика.

Література: основна [2–7];
додаткова [1–8]

Тема 6. Психологічні особливості студентської групи

Структура студентської групи та її психологічні особливості. Психологічні аспекти взаємин та спілкування в студентській групі. Методи вивчення міжособистісних стосунків студентів. Соціально-психологічний клімат у студентській групі. Методи дослідження особливостей формування соціально-психологічного клімату в студентській групі. Фактори, що впливають на формування соціально-психологічного клімату в студентській групі та їх урахування в роботі викладача вищої школи.

Мета: сформувати уявлення про психологічні особливості студентської групи.

Методичні вказівки: при здійсненні завдань необхідно звернути увагу на структуру, особливості взаємодії, спілкування, міжособистісні стосунки, соціально-психологічний мікроклімат студентської групи.

Словникова робота: студентська група, взаємодія, спілкування, міжособистісні стосунки, соціально-психологічний мікроклімат.

Питання та завдання для самоконтролю

1. Психологічні особливості студентської групи.
2. Психологічні аспекти спілкування в студентській групі.
3. Методи вивчення міжособистісних стосунків студентів.
4. Особливості формування соціально-психологічного мікроклімату в студентській групі.

Творчі завдання та проблемні ситуації

1. Провести дискусію на тему “Якою б я хотів бачити свою студентську групу і що треба зробити особисто мені для реалізації цієї мрії”.
2. Провести дискусію на тему “Причини конфліктних ситуацій у студентських групах, можливості запобігання їм та подолання конфліктів”.

Теми рефератів

1. Методи дослідження студентської групи.

2. Особливості спілкування та взаємодії у студентській групі.
3. Соціально-психологічний мікроклімат у студентській групі.

Література: основна [2–7];
додаткова [1–8]

Тема 7. Психологічні особливості професійного самовизначення студентів у вищих навчальних закладах

Психологічні аспекти підготовки старшокласників до вибору професії та навчання у вищих навчальних закладах. Активізація самопізнання старшокласників у виборі професії. Психологічні аспекти профвибору у вищі навчальні заклади. Проблема адаптації абітурієнтів до навчально-виховного процесу у вищій школі. Психологічні особливості формування професійної спрямованості студентів у вищій школі. Особливості формування професійної самосвідомості студентів. Психологічні умови формування професійних здібностей студентів. Самоактуалізація особистості студента у вищих навчальних закладах. Соціально-психологічні особливості готовності випускників вищої школи до практичної професійної діяльності.

Мета: сформувати уявлення про психологічні особливості професійного самовизначення студентів у вищих навчальних закладах.

Методичні вказівки: виконуючи завдання, треба звернути увагу на психологічні особливості активізації самопізнання у виборі професії, адаптації до навчання у вищій школі, формування професійної спрямованості, самосвідомості, професійних здібностей, готовності до професійної діяльності.

Словникова робота: самопізнання, профорієнтація, профвідбір, адаптація, навчально-виховний процес, професійна спрямованість, професійна самосвідомість, професійні здібності, самоактуалізація особистості, професійна діяльність.

Питання та завдання для самоконтролю

1. Самопізнання старшокласника у виборі професії.
2. Підготовка старшокласника до вибору професії.
3. Адаптація абітурієнта до навчально-виховного процесу у вищій школі.
4. Особливості формування професійної спрямованості студентів.
5. Психологічні особливості формування професійної самосвідомості.
6. Психологічні умови формування професійних здібностей.

7. Самоактуалізація особистості студента.
8. Готовність випускників ВНЗ до професійної діяльності.

Творчі завдання та проблемні ситуації

1. Провести дискусію на тему “В чому полягає самоактуалізація особистості студента?”
2. Провести дискусію на тему “Психологічні особливості формування професійних здібностей та самосвідомості студентів”.

Теми рефератів

1. Психологічні особливості формування професійної спрямованості студентів.
2. Психологічні умови формування професійних здібностей і самосвідомості студентів.
3. Соціально-психологічні особливості готовності випускників вищих навчальних закладів до практичної професійної діяльності.

Література: основна [2–7];
додаткова [1–8]

Змістовий модуль III. Психологічні основи діяльності викладача вищої школи

Тема 8. Психологічна характеристика праці викладача вищого навчального закладу

Завдання та зміст діяльності викладача вищої школи. Структура діяльності викладача. Психологічні особливості наукової організації праці викладача. Розвиток творчих засад у діяльності викладача вищої школи. Психологічний аналіз педагогічної майстерності викладача вищої школи та шляхи її формування. Система знань, навичок і вмінь, якостей особистості викладача як важливий аспект педагогічної майстерності. Педагогічна техніка як складова педагогічної майстерності. Психологічні особливості формування педагогічного такту. Психологічні особливості підготовки та проведення навчальних занять (лекцій, семінарів, практичних занять, іспитів тощо). Психологічні особливості діяльності колективу кафедри. Дослідження соціального статусу викладача в колективі. Дослідження соціально-психологічного клімату у викладацькому колективі.

Мета: дати уявлення про особливості праці викладача вищого навчального закладу.

Методичні вказівки: виконуючи завдання необхідно звернути увагу на психологічні особливості викладацької праці.

Словникова робота: викладацька праця, наукова організація праці, педагогічна майстерність, система знань, навичок, вмінь, педагогічна техніка, педагогічний такт, викладацький колектив, соціальний статус викладача.

Питання та завдання для самоконтролю

1. Завдання, структура та зміст педагогічної діяльності викладача.
2. Психологічний аналіз педагогічної майстерності та шляхи її формування.
3. Психологічні особливості формування педагогічного такту.
4. Психологічні особливості діяльності колективу кафедри.
5. Соціально-психологічний мікроклімат у викладацькому колективі.

Творчі завдання та проблемні ситуації

1. Запропонувати студентам відвідати лекції різних викладачів з метою вивчення педагогічної майстерності та здійснити аналіз педагогічної техніки.
2. Здійснити психологічний аналіз особливостей педагогічного такту.

Теми рефератів

1. Завдання, зміст і структура викладацької діяльності.
2. Педагогічна техніка та її психологічний аналіз.
3. Психологічний аналіз педагогічної майстерності.
4. Особливості соціально-психологічного мікроклімату викладацьких колективів.

Література: основна [2–7];
додаткова [1–8]

Тема 9. Психологічні вимоги до особистості викладача вищої школи

Професіограма викладача вищої школи: сутність, компоненти. Педагогічна спрямованість як найважливіша вимога до особистості викладача вищої школи. Вимоги до професійно важливих якостей викладача вищої школи. Психологічні вимоги до сформованості емоційно-вольової сфери викладача. Психологічні вимоги до характерологічних властивостей викладача вищої школи. Психологічний аналіз педагогічних здібностей викладача та можливості розвитку. Вимоги до рівня педагогічних вмінь, навичок та знань викладача. Діагносту-

вання та оцінювання основних рейтингових показників особистості та ефективності праці викладача.

Мета: сформувати уявлення про психологічні вимоги до особистості викладача вищої школи.

Методичні вказівки: виконуючи завдання, необхідно звернути увагу на особливості професіограми викладача вищої школи.

Словникова робота: професіограма викладача вищої школи, педагогічна спрямованість, професійно важливі якості викладача вищої школи, педагогічні здібності, характерологічні властивості викладача вищої школи, педагогічні навички, вміння і знання викладача вищої школи.

Питання та завдання для самоконтролю

1. Професіограма викладача вищої школи.
2. Педагогічне спілкування у вищій школі.
3. Комунікативна культура викладача вищої школи.
4. Емпатія у педагогічній діяльності викладача.
5. Роль викладача у створенні психологічного мікроклімату.

Творчі завдання та проблемні ситуації

1. Дати завдання вивчити професіограму викладача вищої школи. Здійснити аналіз змісту розділів професіограми.
2. Проаналізувати за професіограмою вимоги до професійних якостей викладача вищої школи, до сформованості емоційно-вольової сфери, педагогічних здібностей, професійних знань, навичок, вмінь.

Теми рефератів

1. Педагогічна спрямованість викладача.
2. Емоційно-вольова сфера викладача.
3. Характерологічні властивості викладача.
4. Розвиток педагогічних здібностей викладача.
5. Діагностування ефективності праці викладача.

Література: основна [2–7];
додаткова [1–8]

Тема 10. Культура педагогічного спілкування у вищій школі

Особливості змісту та засобів спілкування у вищій школі. Психологічний аналіз видів спілкування у вищих навчальних закладах. Рівні спілкування викладачів і студентів. Комунікативна культура викладача вищої школи. Емоційно-творчий аспект педагогічного спілкування у вищих навчальних закладах. Проблеми емпатії у професійній діяльності викладача. Психологічні особливості розуміння

викладачем особливостей групи. Роль викладача у створенні сприятливого клімату в студентській групі.

Мета: сформувати уявлення про культуру педагогічного спілкування.

Методичні рекомендації: виконуючи завдання необхідно звернути увагу на особливості змісту, засобів, видів і рівнів спілкування викладачів вищої школи.

Словникова робота: зміст педагогічного спілкування, засоби педагогічного спілкування, види і рівні педагогічного спілкування, комунікативна культура викладача, емпатія.

Питання та завдання для самоконтролю

1. Види, зміст, засоби і рівні педагогічного спілкування у вищій школі.
2. Емоційно-творчий аспект спілкування.
3. Комунікативна культура викладача.
4. Емпатія у професійній діяльності викладача.

Творчі завдання та проблемні ситуації

1. Дати завдання розробити атлас або стенд з культури педагогічного спілкування у вищій школі.
2. Запропонувати психологічні ігри з підвищення культури педагогічного спілкування.

Теми для рефератів

1. Психологічні особливості розуміння викладачем особистості студента.
2. Роль викладача у створенні сприятливого клімату в студентській групі.
3. Комунікативна культура викладача вищої школи.

Література: основна [2–7];
додаткова [1–8]

Змістовий модуль IV. Діяльність психологічної служби в системі вищої освіти

Тема 11. Специфіка діяльності психологічної служби у вищій школі

Мета та завдання психологічної служби вищого навчального закладу. Психологічні особливості організації та структури психологічної служби. Основні передумови та джерела виникнення психологічної служби в системі вищої освіти. Основні функції психологічної

служби у вищих навчальних закладах. Умови ефективного функціонування психологічної служби у вищих навчальних закладах.

Мета: сформувати уявлення про специфіку діяльності психологічної служби у вищій школі.

Методичні рекомендації: виконуючи завдання, необхідно звернути увагу на мету, завдання, особливості організації, структуру та основні функції психологічної служби в системі вищої освіти.

Словникова робота: психологічна служба, мета, завдання, організація, структура, функції психологічної служби.

Питання та завдання для самоконтролю

1. Психологічна служба вищого навчального закладу: передумови виникнення, мета, завдання.
2. Умови ефективного функціонування психологічної служби у ВНЗ.
3. Психологічна служба вищої школи: особливості організації, структура, функції.

Творчі завдання та проблемні ситуації

1. Дати завдання студентам відвідати психологічну службу свого навчального закладу та ознайомитися з історією її становлення.
2. Проаналізувати мету, завдання, організацію, структуру та функції психологічної служби.

Теми рефератів

1. Специфіка діяльності психологічної служби у вищій школі.
2. Умови ефективного функціонування психологічної служби у вузі.

Література: основна [2–7];

додаткова [1–8]

Тема 12. Основні напрями діяльності психологічної служби у вищому навчальному закладі

Основні напрями консультативної роботи психологічної служби у вищій школі: психологічна допомога студентам у вирішенні проблем самовизначення, соціально-психологічної адаптації, збереження психологічного здоров'я, формування “Я-концепції”, оптимізації соціометричного статусу та ін.; консультування викладачів з вирішення конфліктних проблем у колективах, оптимізації соціально-психологічного клімату, удосконалення стилю керівництва, розробки та прийняття управлінських рішень, удосконалення управлінського та педагогічного спілкування тощо; підвищення психологічної компетентності усіх учасників навчально-виховного процесу вищого нав-

чального закладу. Психологічне консультування з проблем оцінювання ефективності роботи вищого навчального закладу.

Мета: дати уявлення про основні напрями діяльності психологічної служби у вищому навчальному закладі.

Методичні рекомендації: при здійсненні завдань необхідно звернути увагу на основні напрями діяльності психологічної служби у вищій школі.

Словникова робота: психологічна служба, консультативна робота психологічної служби, психологічна допомога студентам, психологічне консультування викладачів, психологічне здоров'я, соціально-психологічний мікроклімат, психолого-управлінське консультування, стиль керівництва, управлінське рішення, психологічна компетентність.

Питання та завдання для самоконтролю

1. Основні напрями діяльності психологічної служби у ВНЗ.
2. Специфіка психологічного консультування у вищій школі.
3. Особливості психодіагностики в системі психологічної служби ВНЗ.
4. Психологічні особливості психокорекційної роботи психологічної служби вищої школи.
5. Особливості роботи психологічної служби з викладацьким колективом.

Творчі завдання та проблемні ситуації

1. Проаналізувати основні напрями роботи психологічної служби свого ВНЗ.
2. Ознайомитися і проаналізувати звіти психологічної служби свого ВНЗ про роботу за поточний період.

Теми рефератів

1. Основні напрями діяльності психологічної служби у вищій школі.
2. Психологічна допомога студентам у вирішенні проблем самовизначення.
3. Психолого-управлінське консультування менеджерів освіти.
4. Підвищення психологічної компетентності всіх учасників навчально-виховного процесу.
5. Психологічна консультація з поліпшення організації психічного життя і збереженні психічного здоров'я.

Література: основна [2–7];
додаткова [1–8]

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

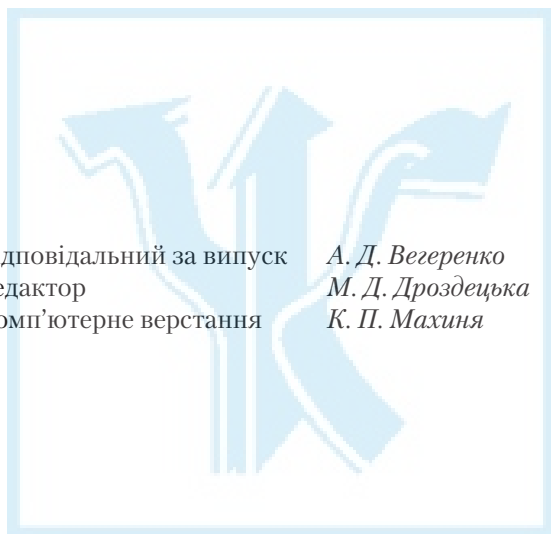
1. Закон України “Про освіту”.
2. Гримблат С. О., Сосин И. К. Проблемы оптимизации высшего образования (на модели менеджмента и психологии). — Харьков, 2004.
3. Дьяченко М. И. Психология высшей школы. — Минск, 2006.
4. Коломінський Н. Л. Психологія менеджменту в освіті. — К.: МАУП, 2000.
5. *Практическая психология образования.* — СПб., 2004.
6. Самыгин С. И. Педагогика и психология высшей школы. — М., 1998.
7. Смирнов С. Д. Психология и педагогика высшего образования: от деятельности к личности. — М., 2001.

Додаткова

1. Вітвицька С. С. Практикум з педагогіки вищої школи. За модульно-рейтинговою системою навчання. — К., 2005.
2. Гура О. І. Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності. — К., 2005.
3. Зимняя И. А. Педагогическая психология. — М., 2002.
4. Карандашев В. Н. Методика преподавания психологии. — М., 2005.
5. Ляудис В. А. Методика преподавания психологии. — М., 2000.
6. Пряжников Н. С., Пряжникова Е. Ю. Психология труда и человеческого достоинства. — М., 2001.
7. *Психология и педагогика: Учеб. пособие.* — М., 2002.
8. Слєпкань З. І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі. — К., 2005.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Тематичний план дисципліни “Психологія вищої школи”	4
Завдання для самостійної роботи	5
Список літератури	19

Відповідальний за випуск
Редактор
Комп'ютерне верстання

А. Д. Вегеренко
М. Д. Дроздецька
К. П. Махinya

МАУП

Зам. № ВКЦ-3719

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП